

de Mænd af et Parti, som kalder sig det nationalliberale Parti, og som jeg ganske vist skal indrømme søger deres Fædrelands Tilfredsstillelse ved Uttringer udadtil af høisindet Patriotisme og høisindet Nationalitetsfølelse, men hvis tilsvarende indadtil kun har givet sig til Kjende ved Kjærlighed til den Del af Folket, som de regne til deres eget Parti, og som beundrer dem selv, hvorimod hele den øvrige Del af Befolkningen er for dem ikke Andet end en Masse, der deler sig til den ene Side i et Krater af Nihilisme og til den anden Side i en død, dhyndet Torvemose, hvilke Dele de mene, at ene de ere i Stand til at lade gaa op i Luer og forbrænde sig gjensidig. At Mænd, udgaaede af det konservative Element her i Landet, kunne føle sig tilfredse ved at slutte sig til dette Parti, som ubetinget indeholder indenfor sine Grændser vort Lands høieste Rindstøb og Dannelse, er uforstaaeligt, men som i Stedet for at føle sig tilfreds ved at anerkjende sig for Et og blande sig med det Folk, hvoraf det er udgaaet, føle sig tilfreds ved at kalde sig ubelukkende for Folket, og som ved hele sin Reformlovgivning og Ut, hvad de kæmpe for, har vist, at Staten betyder ikke Noget, der har Noget at gjøre med Samfundet og dets Udvikling, men at Staten er kun til, for at man under dens Former kan udvikle Doktriner og lede disse Doktrinens indbyrdes Kamp, hvorimod en Lovgivning, der tager sig at Samfundets indre Interesse, hidindtil har været Partiet væsentlig fremmed og ikke haft hynderlig Interesse derfor. Et Parti, som kort sagt lever paa Doktriner, i Doktriner, i Kamp med Doktriner, som vil omgjøre vor hele Forfatning til kun et Doktrinsspørgsmaal, og for hvem hele det virkelige Liv, som Folket lever, med alle dets Krav, egentlig talt kun er en utaaelig Doktrin, — at konservative Elementer, som have sluttet sig til det ministerielle Parti, kunne føle sig tilfredse ved at underordne sig en saadan Ledelse, fremfor ærlig og aabent at træde ned i Folkets Rækker, hvor de vilde se, at Befolkningen Intet hellere forlanger, end at de vilde stille sig til Raadighed for Befolkningen, slutte sig ærlig til Anerkjendelsen af den Frihed, der er lagt i vor Forfatning, det forstaaer jeg ikke; vilde de slutte sig til Befolkningen, da vilde de se, at den i Stedet for at staa fjendlig mod dem, med Glæde vilde slutte sig baade omkring sine Godseiere og de Mænd af Embedsstanden, som kjende saa meget til Befolkningen, at de have den Tillid til den, at de vilde slutte sig til den. I det jeg altsaa fuldt ud kan forstaa, at Folkethinget efter alle de Erfaringer,

det har gjort, negter yderligere Forhandling med dette Ministerium, kan jeg alligevel ikke slutte mig til Dagsordenen, fordi det er min fulde Overbevisning, at det Samme vil naas gennem Forhandling af alle Lovforslagene, idet de tilstrækkelig have vist, at de Principer, de ere baserede paa, ikke gaa ud paa at fremme vort indre sociale Liv, men kun paa en yderligere Udvikling af de Doktriner, der have ledet os i over en Menneskealder.

Sad: Jeg bad blot om Ordet, fordi jeg med et Par Ord vil udtale, at jeg ikke kan slutte mig til den foreslaaede Dagsorden, som desuden forekommer mig at gaa ikke saa lidt videre, end dens Motivering i og for sig antydede. Hvad Motiveringen angaar, skal jeg ikke sige Andet, end at jeg naturligvis væsentlig kan slutte mig til den Betragtning, som det ærede Medlem udtalte, at den af ham nu foreslaaede Fremgangsmaade i alt Væsentligt kun i formel Henseende er forskjellig fra den Fremgangsmaade, man brugte i Sjør. Det er ganske vist, at en Henvisning til et Udvalg, som han kaldte et Benteudvalg, der kun har at sidde ganske rolig og vente paa, at Ministeriet skal gaa, kun er formelt forskjellig fra den Fremgangsmaade, der nu foreslaas, og at reelt er det nu foreslaaede Fremgangsmaade i det Væsentlige altsaa den samme som den i Sjør. Der er kun den Forskel tilbage, at naar Sagen henligger i et Udvalg, kan den dog optages paany, medens den, naar den til Fremgangsmaade følges, som er foreslaaet i Mar, med det Samme er fuldstændig forvunden af Dagsordenen. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig paa at inoðegaa de Betragtninger, det ærede Medlem i saa Henseende gjorde gjældende; i det Meste faldt det jo fuldstændig sammen med, hvad vi have hørt saa mange Gange. Den væsentligste Motivering var jo ikke Andet end den, at Regjeringen er i Mindretal, og at Flertallets Ret er truet, naar en saadan Mindretalsregjering sidder ved Roret trods Forfatningen, som det ærede Medlem sagde. Jeg skal hertil kun bemærke, at Forfatningen har aldeles Intet om, at den Regjering, der sidder ved Roret, og som ifølge Forfatningen udværgnes af Hans Majestæt Kongen, skal være en Flertalsregjering; og man kan altsaa ikke sige, at en Regjering, som er tilveiebragt ved Hans Majestæt Kongens Beslutning, sidder ved Roret trods Forfatningen. At dette skal jeg imidlertid naturligvis ikke videre komme ind paa, thi det er jo Noget, der saa ofte har været omtalt imellem os, at hværken vi eller Bølgene, der staa uden-